

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Quid sint sponsalia ficta, quamque obligationem inducant. paragrapho. 4.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

se obligare ad eam juxta naturam ipsius pœnæ, quæ est, illam non deberi nisi post sententiam.

Alterum. Si apposita fuisset pœna in sponsalibus (utique contra leges, quod tamen per se non puto, esse, nisi culpam venialem, ut tenet Sanc. a quicquid dicat Bonac. b qui putat, esse mortalem) & Sponsus, vel Sponsa illam pœnam exegisset à frangente fidem, obligaretur ne huic fidem frangenti illam restituere?

Respondeo, Sanc. c quem sequuntur Lefsius, & Coninek. apud Hurtadum d docet, non obligari, sed posse in conscientia illam sibi retinere, donec juridicè ad restituendum condemnatur, quia jura irritantia hanc pœnam, solum videntur denegare actionem peccandi, & obligationem solvendi, non autem impedire translationem domini in eum, qui illam se ipsa exegit: Sicuti contingit in solutione facta legatario, cui aliquid relictum est per Testamentum minus solemne, & sicuti evenit lucranti in ludo pecunia credita, loquendo de jure communi. At vero Hurtad.

(cum quo profusus sentio) docet, obligari reddere, nec posse in conscientia illam sibi retinere. Ratio mihi efficax est, quia nullus ad est titulus, quo transferri possit dominium illius rei in recipientem, is enim recipit ob pœnam; at hæc jam manifestè irritata est per leges, quæ irritatio non habetur in dicto legato, ludoque; Aptius ergo pro nostra sententia est exemplum de usurario, & latrone; sicuti enim hi retinere non possunt pecuniam sibi extortam, quamvis cum juramento, promissam, & deinde traditam, quia ejusmodi promissio non affert titulum justum, ita in casu nostro.

§. IV.

Quid sint sponsalia ficta, & quam obligationem inducunt?

Promittit Primo, quis ore tenus, se futurum Bertam, sed sine animo promittendi, vel sine animo se obligandi. Secundo, promittit alius ore, & animo promittendi, sed sine animo se obligandi, sed sine animo exequendi. Tertio, promittit denique alius nihil considerans; præscindit enim ab animo promittendi, vel se obligandi, vel exequendi. In his

ergo nos quærimus, ad quid nam hic obligetur? id enim est, quærere de sponsalibus fictis.

Promissio sine animo promittendi, vel se obligandi.

2. Quoad primum. Dico Primo, sive ficticias cum Sanc. ut vidimus §. 2. n. 2. promissionem externam solitarie sumptam sine voluntate se obligandi non esse veram promissionem, sive multo magis cum Pontio, ff Pont. l. 2. esse promissionem veram, immo & verum contractum, quem tamen ego, alibi rejicio.

Dico, inquam, te semper peccare mortaliter, si sic fictè spondeas, obligationemque contrahis restituendi damna, si quæ ex ejusmodi ficta sponsione consequantur. Quod pecces mortaliter, ratio est, quia decipis proximum in re gravi. Nam ideo alter se putat obligatum ad Matrimonium, & ut talem se gerit, quia supponit obligationem tuam. Hinc rectè colligit Sanc. g non peccare mortaliter eum, qui solum ex parte sua fictè promitteret abiq; promissione mutua alterius partis, & abiq; alio damno hujus alterius partis: quia tunc non adest dicta repromissio, qua se alteri obligatum sentit, quicquid dicat Aversa h h Aver. q. putans, semper peccare mortaliter. Quod obligeris ad damna ratio est, quia eorum tu causa es deceptione tua, ut supponimus.

3. Dico Secundo. Per ejusmodi promissionem sine animo promittendi, vel sine animo se obligandi non haberi vera sponsalia: Patet ex dictis, quia ad sponsalia, ut nuper docuimus, requiritur promissio, & obligatio dans promissario jus Justitiæ ad futuras Nuptias: at ea promissio, quæ excludit animum promittendi, vel se obligandi dare jus Justitiæ nequaquam potest. Ita Sanc. i aliique.

4. Dico Tertio, etiam si addatur ejusmodi fictæ promissioni juramentum, nec verum esse contractum, nec vera sponsalia: Ratio d. 352 Sua est, quia (ut notat Sanct. Tho. apud Sanc. k) T. 2. de Juramento ex sui ratione non obligat, nisi leg. l. 1. de juxta Jurantis intentionem. Cum ergo is, de quo loquimur, intentionem non habeat se obligandi, obligare se per ejusmodi juramentum non poterit.

5. Dices. Si ficta promissio etiam jurata jus Justitiæ non tribuit, nec vera sponsalia constituit, undè ergo fictè promittens obligatur?

gatur ex iustitia ad refarcienda damna ex-
ejusmodi promissionereredundantia?

Respondeo. Concedo, ex hac ficta promif-
sione non oriri jus iustitiæ, nec obligatio-
nem ex ipsa promissione; seu contractu; ficta
enim promissio, nec vera promissio est, nec
verus contractus, sed ajo, oriri ex fictione ip-
sa; Cum enim fictio prædicta sit causa, ut sup-
ponimus, damni, debet omnino damnum ex
radice damnificationis refarciri.

6. Instas. Ergo hinc sequitur, ut si nul-
lum damnum sequatur alteri, ad nihil tenea-
tur fecte promittens, esto peccaverit; ut di-
ctum est.

a Sanc. l. 1 Respondeo. Ita docet Sanc. *a* quando
mat. d. 10. promissio facta est gratis, id est sine repro-
num. 1. missione alterius, & non interveniat fractio iu-
ramenti. At, si facta est mutua promissio,
id est, te fecte promittente, alter vero animo
repromisit, urget magis instantia facta, &
potest esse duplex difficultas. Prima, an
quando nullum damnum subsequitur est,
& nihil aliud additur, subnascatur obligatio
adimplendi promissionem fictam? Secunda,
an si præter fictam promissionem accedat a-
liud v. g. Desforatio Puellæ, cui Desforator
fecte promiserit conjugium, aliqua subnasca-
tur obligatio?

Respondeo, circa hanc posteriorem diffi-
cultatem de Desforatore, quoad obligatio-
nem ad conjugium pluribus alibi *b* dixi, &
3. a. n. 2. 6. potest item videri Sanc. *c* alii que.

c Sanc. l. c. 8. Circa priorem vero, quæ est hujus loci.
à num. 2. assero cum eodem Sanc. *d* esse probabile, te-
Hurt. disp. neri fecte promittentem ad contrahendum ma-
1. de matr. trimonium cum Sponsa v. g. decepta, sed ad-
diff. 12. do cum eodem Sanchez, esse probabilius, non
Ave. de teneri. Ratio hujus additi est, quia, quam vis
mat. q. 8. peccaverit Deceptor contra iustitiam; ra-
sec. 2. Ver. men deceptio, dum nullius damni causa fuit,
Nec obstat. mansit in intentione, nec habuit effectum,
d Sanc. l. c. undè non apparet aliquid, quod sit restituend-
15. & 16. dum, & sanè cum promissio ficta verè non sit
promissio, sequitur, nec promissionem dece-
ptæ fuisse veram promissionem (hæc enim
supponit veram promissionem alterius) qua-
rè remaneret, quod, nec decepta sit obligata
ad matrimonium. Si ergo decepta libera re-
manet, liber etiam remanebit deceptor à ne-
cessaria obligatione illam ducendi. Sicuti, si
fecte tibi promitterem Romam adire, quando

mihî dederis centum aureos: Si ego nolim
adire, undè tu mihî nihil des, esto, te fefelle-
rim fecte promittendo, tamen, nec tu mihî,
nec ego tibi aliquid debeo, præscindendo ab
alio damno, v. l. injuria, ut certè præscindi-
mus in casu nostro.

9. Quæres. Quid Primo, si, omnibus ex-
pensis, dubium esset, an fuerint contracta ve-
ra sponsalia? Quid Secundo, si dubium esset,
an quando ea quis contraxit, animum verum
habuerit se obligandi, teneatur ne ad illam?

10. Respondeo. In priori casu in foro
conscientiæ non e teneatur: quia melior est e *Leand.*
conditio certæ libertatis ipsius, quæ, ut alibi *d. 1. de ma.*
sæpè dictum est, à dubia promissione vincit *q. 47. 2. un.*
non potest. In posteriore casu Sanc. *f* docet, *Sanc. H. 10.*
obligari ad servandam promissionem, quia *Boo. Pent.*
jam possidet promissio, quam certo quis ad- *alij que.*
hibuit. Verum in eodem conscientiæ foro *f Sanc. l. c.*
(præscindendo à damno, quod fortè nascatur *mat. d. 9. n.*
alteri Sponso ex tali promissione, hoc enim *12. & con-*
certum est esse restituendum) cur non possit *muniter*
dici; etiam in hoc posteriore casu non possi- *ap. emul.*
dere promissionem, quia de ipsa, an vera, & *Leand.*
obligans fuerit, dubitatur, undè de ejus sub-
stantia non constat? Id in simili, ne contra
communem doctrinam ire videremur, aliis
discutiendum reliquimus alibi. *g Idem ergo* *Lib. 1. in*
nunc faciamus. *Doc. c. 3. 3.*

Promissio sine animo exequendi.

11. Quoad secundum de eo scilicet, qui
ore promittit, & insuper animo promittendi,
seque obligandi, sed animo non exequendi.
Dico primo, cum peccare mortaliter, quia
habet animum non adimplendi id, ad quod
se graviter obligat. Dico Secundo, eundem
obligari ad futurum matrimonium. Ratio
est, quia hæc sunt vera sponsalia, cum in his
clare intercedat mutua promissio. Ita Sanc. *h* *Sanc. l. c.*
& aliquid simile esse in Voto, nos contra Va- *mat. d. 9.*
sentiam diximus, cum de i Voto. *nu. 1.*

Promissio præscindens ab animo se obli-
gandi, &c. *i Lib. 3. in*
Dec. c. 12.
§. 1. nu. 4.

12. Quoad tertium, de eo, qui promittit
præscindendo ab obligatione, est diligenter
distinguendum. Si enim is novit, quid sit
promittere Nuptias, vel promittit juxta mo-
rem

rem communem, quo solent sponsalia promitti, sicuti non peccat, sic obligatur stare promissis, utraque contrahit sponsalia. Ratio est, quia sic se implicite obligavit; dum enim sic promissit, nec contrarium expressit, implicite voluit totum illud, quod in tali promissione involuitur, involuitur autem obligatio contrahendi matrimonium.

13. Verum, si ex una parte præcise se habuit, & ex alia non novit, eam promissionem asserere dictam obligationem, nec voluit facere, quod alii solent, cum nec implicite, nec explicite se obligaverit, vera sponsalia non contraxit, & consequenter ad illa servanda non obligatur. Ita ibidem insinuat Sanchez, & nos latius explicuimus dicto §. 1. præsertim à nu. 5. Supponimus autem hic, bona fide hunc processisse: nam, si mala fide, ut alterum deciperet, sic se fecit, recurrit doctrina de fide promittente paulo superius allata.

CAPUT II.

De quibusdam conditionibus requisitis in Sponsalibus.

Præter ea, quæ hæcenus dicta sunt, debent sponsalia esse. Primo, Voluntaria. Secundo, Non extorta Metu. Tertio, Signo certo expressa. Quarto, Non necessario aliis, sed solum Sponsis, manifesta. Quinto, absoluta, non conditionata.

§. I.

Sponsalia Voluntaria esse debent.

ubi

DE ERRORE, DECEPTIONE,
Ignorantia forte intercurentibus in illis.

1. Quod ad Sponsalia requiratur libertas, & plena deliberatio, nec sufficiat semiplena, potius est, tanquam res clara, supponendum, quam probandum. Cum enim sponsalia obligent ad mortale, eam petere debent advertentiam, quæ ad mortale requiritur, quæ non est, nisi plena, & perfecta. Sed quæ tandem est hæc?

Respondeo, esse eam, qua intellectus sine ullo errore, aut ignorantia apprehendit rem, & sufficienter advertit, sit ne bona, vel mala, seu advertit, quænam in sua natura illa sit.

Sanc. a Pont. b

a Sanc. l. 1.

2. Hinc neque ab eo, qui usu rationis careat, etiam si sit septemnio major, neque à furioso, neque ab ebrio, immo, neque ab iracundo, vel valde cupiente, quando ira, & cupiditas, ita privat hominem usu rationis, ut impediatur advertentiam requisitam ad mortale (quod certe rarissimum est) valida sponsalia, sicuti, nec validum Matrimonium, iniuntur. Sanc. Hurtad. Pontius, Becanus, alii- que apud Leandr. c

b Pont. l. 4
mat. c. 1.

3. Quoniam vero ignorantia, deceptio, error minuunt voluntarium, quibus aliquando tollunt, idèd, pro re nostra, de illis aliqua hic sunt adnotanda.

c Leandr. d.

4. Primò. Si error sit ejusmodi, ut sufficeret ad reddendum irritum Matrimonium, qualis est error personæ, & conditionis servilis, sine dubio reddit irrita, etiam sponsalia. Si vero error sit circa alias qualitates Sponsi, vel Sponsæ, quæ sint tales, quæ sufficerent ad rescindenda sponsalia, quando post illa supervenirent (de qua die mox) saltem dat Jus ad rescindenda sponsalia facta per dictum errorem, quo illa qualitates tunc non advertentur, rescindenda, inquam, modo mox dicendo num. 8.

1. de matr.
qu. 18.

5. Secundò. Si altera pars v. g. Sponsus dolo, & fraude Sponsam decept in prædictis qualitatibus, & hic dolus dedit causam contractui, scilicet, hoc dolo inducta Sponsa consentit, nulla sunt sponsalia ex Averfa loco, mox citando, sed contrarium tenet cum Lessio, & aliis Coninck. e An autem remaneat

d Infra c. 5
§. 7. & 8.

decipiens ex parte sua, saltem in vim promissionis obligatus, ad standum sponsalibus, si sal. dissol. decepta id requirit, idem dic, quod de incurtiente metum ad eadem sponsalia ex torquenda, infra f dicemus. Quod si circa eadem qualitates, nec Sponsus, nec Sponsa decept, sed iis nescientibus, decept alius, non sunt irrita sponsalia: ex hac tamen causa possunt justè rescindi modo mox dicendo nu. 8. ita Averfa. g

e Conin. d.

6. Tertio. Si ex ignorantia, vel imprudentia seipsum Sponsus decept in prædictis qualitatibus, pari modo valida erunt spon-

23. de spõ-

dub. 9. n.

73.

f Infra §. 2
num. 13.

g Aver. de
matr. q. 8.
sec. 4.